

EUROOPAN KESKUSPANKKI

TIETOJEN KERÄÄMINEN LUOTTOLAITOKSILTA JA MUILTA RAHAA AMMATTIMAISESTI KÄSITTELEVILTÄ LAITOKSILTA TOIMINTAMALLISSA SETELIEN KIERTOON PALAUTTAMISTA VARTEN

TOIMINTAMALLIN YLEISET TIETOJENKERUUPERIAATTEET

Toimintamallin kohdan 2.7 mukaisesti luottolaitosten ja muiden rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten tulee toimittaa kansallisille keskuspankeille säännöllisin väliajoin seuraavat tiedot:

- yleistiedot rahan palauttamisesta kiertoon ja laskentakeskuksista
- tilastotiedot käteistoiminnoista
- tiedot käteisautomaateista ja setelinkäsittelylaitteista, joita käytetään setelien palauttamisessa kiertoon
- tiedot syrjäseuduilla sijaitsevista pankkien konttoreista, joissa käteispalvelujen käyttö on vähäistä ja setelien kunto tarkastetaan käsin.

Tässä asiakirjassa käsitellään toimintamallin kohdassa 2.7 määriteltyjä eurojärjestelmän tietojenkeruuvaatimuksia. Sellaisten luottolaitosten ja rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten, joissa seteleitä ei palauteta kiertoon fyysisesti – paitsi tiskillä – ei tarvitse ilmoittaa tämän asiakirjan mukaisia tietoja.

I. TAVOITTEET

Eurojärjestelmän tietojenkeruun tärkein tavoite on, että eurojärjestelmä eli setelien liikkeeseenlaskija pystyy koko ajan valvomaan setelien palauttamista kiertoon luottolaitoksissa ja muissa rahaa ammattimaisesti käsittelevissä laitoksissa, arvioimaan liikkeessä olevien eurosetelien laatua sekä ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin.

Kerättyjen tietojen perusteella EKP ja kansalliset keskuspankit

- pysyvät selvillä siitä, mitkä toimijat palauttavat seteleitä kiertoon
- pystyvät vertailemaan huonokuntoisten setelien määriä eri toimijoiden tarkastuksissa ja analysoimaan tarkastuksia sillä perusteella
- ovat selvillä siitä, mitä asioita kansallisten keskuspankkien on syytä tutkia tarkemmin esimerkiksi tekemällä tutkimuskäyntejä laitoksiin.

Eurojärjestelmä käyttää kerättyjä tietoja liikkeessä olevien setelien kunnon varmistamiseen. Tietojenkeruussa tulisi noudattaa samoja sääntöjä kaikissa euroalueen maissa, jotta kaikilla olisi yhtäläiset toimintamahdollisuudet ja jotta saataisiin yleiskuva tilanteesta koko euroalueella. Hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi kaikilta osapuolilta tietojenkeruun tulisi olla tehokasta ja

rajoittua tarpeelliseksi katsottuihin tietoihin. Olisikin syytä tutkia, voisiko tietojen vaihdossa eurojärjestelmän, luottolaitosten ja muiden rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten välillä käyttää sovittujen taulukoiden lisäksi yhteistä elektronista järjestelmää.

2. TIETOJENKERUUN RAJAT

Toimintamallin 2.1.2 kohdan mukaan eurosetelien aitous ja kunto on tarkastettava, ennen kuin ne voidaan palauttaa kiertoon luottolaitosten tiskeillä. Käytännön syistä luottolaitoksilta ei kuitenkaan kerätä yksityiskohtaisia tietoja tapahtumista tiskillä.

Lisäksi pidetään tarpeettomana kerätä luottolaitoksilta ja muilta rahaa ammattimaisesti käsitteleviltä laitoksilta erillisiä tietoja kiertoon palauttamista varten tehdyissä tarkastuksissa havaituista epäilyttävistä seteleistä ja/tai väärennöksistä, sillä tällaiset setelit luovutetaan välittömästi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja kansalliset keskuspankit pystyvät tilastoimaan ne itse.

3. SÄÄNNÖLLISEN TIETOJENKERUUN AIKATAULU

Kerättävät tiedot voidaan jakaa perustietoihin ja toiminnallisiin tietoihin. Erilaisia tietoja kerätään eri aikataululla.

3.1 PERUSTIEDOT

Perustietoja ovat esimerkiksi tiedot yksittäisistä toimijoista (luottolaitoksista ja muista rahaa ammattimaisesti käsittelevistä laitoksista), syrjäseuduilla sijaitsevista pankkien konttoreista ja siitä, millä perusteella ne katsotaan sellaisiksi, sekä lajittelukoneiden tyypit ja määrät. Perustiedoissa ei tapahdu muutoksia kovin usein, mutta tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi kansallisten keskuspankkien on pidettävä ne ajan tasalla.

Niissä EU:n jäsenvaltioissa, joissa luottolaitossektori saa palauttaa seteleitä kiertoon, perustiedot kerätään toimintamallin mukaisten tilastointivaatimusten tullessa voimaan. Niissä EU:n jäsenvaltioissa, joissa setelien palauttaminen kiertoon ei ole vielä sallittua, perustiedot on ilmoitettava, kun toimintamalli on tullut voimaan ja asianmukaiset yhteisöt aloittavat setelien palauttamisen kiertoon. Sen jälkeen muutoksista ilmoitetaan kansalliselle keskuspankille tarpeen mukaan, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden sisällä muutoksesta. Tietojen keruussa tulisi käyttää kyselylomaketta.

3.2 TOIMINNALLISET TIEDOT

Toiminnallisiksi tiedoiksi luokitellaan luottolaitosten ja muiden rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten tiedot setelien käsittelystä ja liikkeeseen saattamisesta.

Toiminnalliset tiedot kerätään puolivuositain. Puolivuotiskausien tiedot on ilmoitettava kansalliselle keskuspankille kahden kuukauden sisällä kulloisenkin raportointijakson päättymisestä (eli viimeistään helmikuun ja elokuun lopussa). Tietojen keruussa tulisi käyttää kyselylomaketta.

4. TIEDONANTAJAT

Toiminnallisten tietojen antaminen on periaatteessa itse toimijoiden tehtävä. Jos luottolaitos on ulkoistanut käteisen rahan käsittelyn rahaa ammattimaisesti käsitteleville laitoksille eikä kansallinen keskuspankki pysty saamaan tietoja näiltä laitoksilta, luottolaitoksen tulisi antaa tiedot itse.

5. AGGREGOINTITASO

Luottolaitosten ja muiden rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten tulisi antaa toiminnalliset tiedot aggregoituina eli erittelemättä niitä haarakonttorin (luottolaitoksilla) tai laskentakeskuksen (muilla rahaa ammattimaisesti käsittelevillä laitoksilla) mukaan. Syrjäseuduilla sijaitsevien konttorien toiminnalliset tiedot tulisi antaa erikseen.

Kansalliset keskuspankit voivat sopia paikallisesti, aggregoidaanko yksittäisten yhteisöjen tiedot maakohtaisesti vai aluekohtaisesti (esim. ”etelä”).

Jotta eurojärjestelmä saa selkeän yleiskuvan luottolaitosten ja muiden rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten setelinkäsittely- ja kierrätystoiminnasta, toiminnallisissa tiedoissa tulee raportoida kappalemäärät seteliarvon mukaan eriteltyinä. Yksityiskohtaisia tietoja tarvitaan kohdassa 1 esitettyjen eurojärjestelmän tavoitteiden saavuttamiseksi, sillä eriarvoiset setelit poistuvat kierrosta eri tahtia.

6. EUROJÄRJESTELMÄN TIETOJEN JULKAISEMINEN JA LUOTTAMUKSELLISUUS

Eurojärjestelmän keskuspankit voivat julkaista raportteja tai tilastoja, joissa käytetään toimintamallin mukaisesti saatuja tietoja. Tällöin kansallisten keskuspankkien ja EKP:n tulee aggregoida tiedot niin, ettei yksittäisiä tiedonantajia ole mahdollista tunnistaa.

Tietojen tärkeys on arvioitava, jotta voidaan määrittää niiden mahdollinen luottamuksellisuus. Sekä perustietoja että toiminnallisia tietoja kohdellaan luottamuksellisina.

7. VOIMAANTULO

Tilastointivaatimukset tulevat voimaan viimeistään vuoden 2006 lopussa. Kansalliset keskuspankit tiedottavat vaatimuksista kolmansille osapuolille.

Tilastointivaatimuksia arvioidaan uudelleen vuoden 2007 puolivälissä, jolloin tutkitaan, riittävätkö tiedot seurantatarkoituksiin vai tarvitaanko lisää toiminnallisia tietoja. Lisäksi otetaan esille mahdollisuus ulottaa vaatimukset koskemaan myös käteisen kierrätysautomaatteja.

© Euroopan keskuspankki, 2006
Käyntiosoite: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Saksa
Postiosoite: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Saksa
Puhelinnumero: +49 69 1344 0
Internet: <http://www.ecb.int>
Faksi: +49 69 1344 6000
Teleksi: 411 144 ecb d
Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.
Laadittu joulukuussa 2005.

ISBN 92-9181-888-7 (painettu julkaisu)
ISBN 92-9181-889-5 (verkkojulkaisu)